

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 2Co/123/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7619205161
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 06. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Oľga Mičietová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2023:7619205161.1

Uznesenie

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Oľgy Mičietovej a sudkýň JUDr. Anny Slovinskej a JUDr. Zuzany Matyiovej v spore žalobcu A. B., nar. XX.X.XXXX, A., C. XXX/X, zast. splnomocneným zástupcom D. E. F., nar. X.X.XXXX, G., H. XX proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Bratislava, Župné námestie 13, IČO: 00 166 073, o náhradu nemajetkovej ujmy, o odvolaní žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Spišská Nová Ves sp. zn. 2C/40/2019 z 29.4.2022

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok okrem zamietavého výroku II. a v rozsahu zrušenia v r a c i a vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Spišská Nová Ves (v ďalšom len „súd prvej inštancie“, prípadne „súd“) napadnutým rozsudkom uložil povinnosť žalovanej zaplatiť žalobcovi 5.530 eur s tým, že žalobca má právo na 5 % úroky z omeškania až po uplynutí trojdňovej lehoty na plnenie po nadobudnutí právoplatnosti tohto rozsudku (výrok I.), v prevyšujúcej časti žalobu zamietol (výrok II.) a rozhodol, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo (výrok III.).

2. V odôvodnení súd o.i. uviedol, že rozhodol uvedeným spôsobom o nároku žalobcu na zaplatenie 26.000 eur titulom náhrady nemajetkovej ujmy za nezákonné rozhodnutie (o vznesení obvinenia) a na zaplatenie 7.140 eur titulom náhrady nemajetkovej ujmy za väzbu, na základe skutkových tvrdení žalobcu, PZ OO PZ Gelnica bolo voči nemu vznesené 14.1.2018 obvinenie pre prečin nebezpečného vyhrážania (na tom skutkovom základe, že 12.1.2018 v čase okolo 20.00 hod. v A. I. J. C. XXX/X po príchode domov pod vplyvom alkoholu v obývacej izbe bytu kričal svojej družke, že je suka, zdochne a má vypadnúť z domu, následne zo šuplika kuchynskej linky v kuchyni, ktorá je neoddeliteľnou súčasťou obývačky vybral tri kuchynské nože, tieto držal pred sebou, obrátil sa k poškodenej a kričal, že ju zabije, že zdochne, pričom sa vybral proti nej, avšak z dôvodu opitosti sa potkol a spadol, čo poškodená využila na schovanie nožov, následne 13.1.2018 v čase okolo 10.00 hod. sa v obývačke opakovane vyhrážal poškodenej, že zdochne, oboma rukami ju chytil za hlavu a dal jej tzv. čelovku, na základe čoho u nej vzhľadom na udalosti z predchádzajúceho dňa vzbudil dôvodnú obavu o život a zdravie a telefonicky privolala políciu), pričom dňa 13.1.2018 bol zadržaný podľa § 85 ods. 1 Tr. por. o 14.00 hod., zadržaniu predchádzalo obmedzenie osobnej slobody a prokurátorom OP Spišská Nová Ves bol podaný návrh na jeho vzatie do väzby pre vyššie uvedený trestný čin. Dňa 15.1.2018 bol vzatý do väzby, väzba začala plynúť dňom 13.1.2019 od 11.35 hod., jeho sťažnosť voči väzbe, bola odmietnutá uznesením Krajského súdu v Košiciach o zamietnutí sťažnosti 4Tpo/6/2018 z 19.2.2018 a až na základe žiadosti o prepustenie z väzby bol 11.5.2018 prepustený z výkonu väzby, v ktorej celkom zotrval 119 dní. Prokurátor Okresnej prokuratúry v Spišskej Novej Vsi uznesením z 18.7.2018 podľa § 214 ods. 1 Tr. por. postúpil trestné stíhanie z prečinu nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1, ods. 2 písm. a/ Tr. zák. Okresnému úradu Spišská Nová Ves, pretože výsledky vyšetrovania preukázali, že nejde o trestný čin, ale ide o skutok, ktorý by mohol byť priestupkom. Žiadosťou z 9.1.2019 požiadal

o prerokovanie nároku na nemajetkovú ujmu v zmysle zák. č. 514/2003 Z.z., ktorú si uplatnil vo výške 26.000 eur a vo výške 90 eur za jeden deň trvania väzby, ktorej jeho žiadosti vyhovieť nebolo. Tvrdil, že trestné stíhanie zasiahlo do jeho profesionálneho života, osobnostných práv, do života rodiny, do jeho súkromného života, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, poškodilo jeho meno a povesť a má veľký vplyv na jeho celkové spoločenské uplatnenie a postavenie (spoločenský status) vzhľadom na to, že predtým, ako voči nemu bolo vedené trestné stíhanie, odišiel do výsluhového dôchodku, pričom v Policajnom zbore SR pracoval ako policajt viac než 22 rokov. Tiež mu bola spôsobená psychická trauma, jeho osobu dehonestovali v spoločnosti, a to v mieste bydliska, v rodine, medzi kamarátmi, kolegami a známymi. Tvrdil, že z dôvodu trestného stíhania si nemôže nájsť zamestnanie, sťažili sa jeho zárobkové možnosti, znížila sa jeho vážnosť a poškodilo dobré meno, pričom bol odcudzovaný za skutok, ktorý nespáchal. Ako na bývalého príslušníka PZ veľmi frustrujúco a deprimujúco naň pôsobila skutočnosť, že bol vo väzbe, pretože ak sa v A. zomelie nejaká bitka a polícia nezistí páchatelov bitky, okamžite prídu za ním a podozrievajú jeho.

Žalovaná so žalobou nesúhlasila, argumentovala, že nedošlo k naplneniu zákonných podmienok pre priznanie nároku na náhradu škody. Mala za to, že bola naplnená dikcia § 8 ods. 6 písm. a/ zák. č. 514/2003 Z.z., a preto žalobcovi nevzniklo právo na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe, tvrdila, že žalobca si vzatie do väzby zaviniť sám svojim konaním. Taktiež argumentovala, že žalobca neunesol ani dôkazné bremeno preukázania vzniku samotnej ujmy a rozsahu náhrady, ktorej sa žalobou domáha. Dôvodila, že predpokladom naplnenia podmienky nezákonnosti rozhodnutia je zrušenie namietaného rozhodnutia príslušným orgánom po nadobudnutí právoplatnosti, k čomu v danej veci nedošlo, a preto nie je možné žalobcom namietané uznesenie vydané povereným príslušníkom PZ OR PZ v Spišskej Novej Vsi, OO PZ Gelnica o vznesení obvinenia zo 14.1.2018 považovať za nezákonné rozhodnutie v zmysle § 5 a nasl. zák. č. 514/2003 Z.z., keďže toto nebolo po nadobudnutí právoplatnosti zrušené pre jeho nezákonnosť. Súčasne dôvodila, že žalobca voči tomuto uzneseniu nepodal sťažnosť, čo je v zmysle § 6 ods. 2 zák. č. 514/2003 Z.z. ďalšou podmienkou pre vznik práva na náhradu škody. Považovala teda žalobu v časti o náhradu škody spôsobenej uznesením o vznesení obvinenia zo 14.1.2018 ČVS: ORP-81-GL-SN-2018 za nedôvodnú, nakoľko priznaniu náhrady v tejto časti bráni neexistencia nezákonného rozhodnutia orgánu verejnej moci. Taktiež argumentovala, že žalobca neunesol ani dôkazné bremeno preukázania vzniku samotnej ujmy a rozsahu náhrady, ktorej sa žalobou domáha. Jeho tvrdenia mala za nepodložené a len všeobecného charakteru o zásahu do súkromného, rodinného a spoločenského života žalobcu v dôsledku jeho trestného stíhania a väzby, o čom však žalobca nepredložil žiaden dôkaz. Nepreukázal negatívny dopad trestného stíhania alebo vykonanej väzby na svoj život. Žalovaná tak mala za to, že žalobca nesplnil podmienky pre priznanie nároku na náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z.z. Navrhla tak žalobu v celom rozsahu zamietnuť. Súd vykonajúc dokazovanie obsahom pripojeného spisu Okresného riaditeľstva PZ v Spišskej Novej Vsi, odbor kriminálnej polície, ČVS: ORP-42/1-VZS-SN-2018, a to najmä uznesením z 13.1.2018 o začatí trestného stíhania pre prečin nebezpečného vyhrážania, oboznámením sa s uznesením zo 14.1.2018, ktorým bolo voči žalobcovi vznesené obvinenie za trestný čin, pripojeným spisom Okresného súdu Spišská Nová Ves sp. zn 4Tp/4/2018, z ktorého zistil, že uznesením z 15.1.2018 bol žalobca vzatý do väzby, ktorá začala plynúť 13.1.2018 od 11.35 hod., z ktorej väzby bol prepustený dňa 9.5.2018, oboznámením sa s uznesením OP Spišská Nová Ves 3Pv 30/18/8810-45 z 18.7.2018, ktorým bola vec trestného stíhania žalobcu postúpená Okresnému úradu Spišská Nová Ves, odbor všeobecnej vnútornej správy, potvrdením o výkone väzby žalobcu od 13.1.2018 do 11.5.2018, rozhodnutím Okresného úradu Spišská Nová Ves, odbor všeobecnej vnútornej správy z 14.3.2019, o zastavení konania v priestupkovej veci žalobcu za skutky z 13.1. a 14.1.2019, pretože spáchanie skutku, o ktorom sa konalo, nebolo žalobcovi preukázané, ako aj listom žalobcu z 9.1.2019, ktorým sa obrátil na Ministerstvo vnútra SR so žiadosťou o predbežné prerokovanie nároku na nemajetkovú ujmu, ktorá žiadosť bola postúpená Ministerstvu spravodlivosti SR, ktoré ministerstvo spravodlivosti vo svojom stanovisku z 26.5.2019 žiadosti nevyhovelo s poukazom na to, že nebolo preukázané splnenie zákonných podmienok pre vznik nároku na náhradu škody, následne citujúc ustanovenia § 1, § 2, § 3 ods. 1,2, § 4 ods. 1 písm. a/, § 5 ods. 1, § 6 ods. 1, 2, § 8 ods. 5, § 15 ods. 1,2, § 16 ods. 1 až 4, § 17 ods. 1 až 4 dospel k záveru, že je žaloba opodstatnená, nie však v plnom rozsahu.

Súd mal za nesporné, že žalobca bol vo výkone väzby od 13.1.2018 do 11.5.2018 a uznesením Okresnej prokuratúry Spišská Nová Ves 3Pv 30/18/8810 z 18.7.2018 bola vec trestného stíhania žalobcu postúpená Okresnému úradu Spišská Nová Ves, odbor všeobecnej vnútornej správy.

Pokiaľ obrana žalovanej spočívala v námietke nevyužitia riadneho opravného prostriedku žalobcom, poukázal súd na to, že takouto skutočnosťou sa zaoberal už Krajský súd v Košiciach v rozhodnutí 2Co 25/2017 z 8.2.2018, v ktorom rozhodnutí poukázal na postupný vývoj judikatúry súdov SR s tým,

že aj keď pôvodný výklad bol taký, že nezákonnosť rozhodnutia musí byť konštatovaná priamo vo výroku zrušujúceho (zmeňujúceho) rozhodnutia, neskôr súdna prax dospela k výkladu, že je možné vychádzať aj z výsledkov konania a v zmysle ustálenej judikatúry Najvyššieho súdu SR (4 MCdo/15/2009, 4 MCdo/183/2009, 1 Cdo 53/1993) a Ústavného súdu SR mal za potrebné za ústavne komfortný považovať výklad, podľa ktorého v prípade posudzovania zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia, zastavenie trestného stíhania (ak k takému rozhodnutiu došlo preto, že sa nenaplnil predpoklad o spáchaní trestného činu obvineným) má rovnaké dôsledky ako zrušenie uznesenia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia pre nezákonnosť. Súd poukázal na to, že v prípadoch posudzovania nároku na náhradu škody spôsobenej začatím a vedením trestného stíhania, ktoré neskončilo právoplatným odsúdením, je rozhodný výsledok trestného stíhania, a nie je relevantná skutočnosť, či bol alebo nebol podaný opravný prostriedok.

V odseku 89. odôvodnenia rozsudku uviedol súd, že predmetom nároku žalobcu je nemajetková ujma za 119 dní nezákonnej väzby (uplatnená v sume 26.000 eur) a zároveň nemajetková ujma ako taká (uplatnená v sume 7.140 eur). Skúmal, či je daná príčinná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím a uplatneným nárokom. Mal za nesporné, že existuje priamy príčinný vzťah medzi nezákonným úradným postupom a uplatnenou nemajetkovou ujmom, pretože práve rozhodnutie o väzbe, ktoré nebolo skončené právoplatným rozhodnutím, zakladá príčinnú súvislosť.

Pokiaľ sa týka kritérií odškodňovania nemajetkovej ujmy za výkon väzby, poukázal na rozhodnutie občianskoprávneho a obchodného kolégia Najvyššieho súdu Českej republiky z 8.2.2012 sp. zn. 30 Cdo 2357/2010, v ktorom boli naznačené výkladové pravidlá v otázke odškodňovania nemajetkovej ujmy za výkon väzby, ktorá so zreteľom na výsledok trestného konania zakladá nárok na odškodnenie. Podľa záverov tohto rozhodnutia, adekvátnym odškodnením je čiastka v rozsahu 20 eur až 60 eur za jeden deň trvania väzby, pričom prvé dni väzby by mali byť odškodnené vyššou čiastkou než ďalšie dni.

Vychádzajúc z toho, že si v danom prípade žalobca uplatnil nárok za 119 dní väzby – každý deň po 60 eur, spolu 26.000 eur (žalovaná poukazovala na sumu 20 eur za 1 deň väzby) aplikoval súd kritériá vyššie popísané a priznal žalobcovi za prvých 20 dní väzby po 60 eur (spolu 1.200 eur), za ďalších 20 dní väzby po 50 eur (spolu 1.000 eur), za ďalších 25 dní väzby po 40 eur (spolu 1.000 eur), za ďalších 25 dní väzby po 30 eur (spolu 750 eur), a za zvyšných 29 dní väzby po 20 eur (spolu 580 eur), celkom 4.530 eur. V odseku 95. odôvodnenia rozsudku súd uviedol, že druhým žalobným petítom sa žalobca dožadoval nemajetkovej ujmy 7.140 eur v dôsledku toho, že trestné stíhanie žalobcu zasiahlo do jeho profesionálneho života, osobnostných práv, do života rodiny, do jeho súkromného života, občianskej cti, ľudskej dôstojnosti, poškodilo jeho meno a povesť, malo veľký vplyv na jeho celkové spoločenské uplatnenie a postavenie vzhľadom na jeho predchádzajúce pracovné zaradenie, keďže predtým pracoval 22 rokov v Policajnom zbore SR ako policajt, uviedol, že mu bola spôsobená psychická trauma, nemôže si nájsť zamestnanie a toto stíhanie znížilo jeho vážnosť v okruhu známych, v rodine, aj v mieste trvalého bydliska, pričom súd konštatoval, že na preukázanie týchto svojich tvrdení nepredložil žiadne dôkazy a taktiež neodôvodnil výšku uplatnenej sumy práve 7.140 eur. Konštatoval, že skutočnosť, že žalobca v minulosti pôsobil ako policajt, spochybnená nebola. Mal za potrebné uviesť, že obec A. nie je veľkou obcou, podľa webovej stránky obce v roku 2016 mala 1943 obyvateľov, a teda dospel k záveru, že v takejto obci sa obyvatelia navzájom poznajú a ako policajt bol žalobca svojim spoluobčanom často na očiach, a teda o to viac zarezonovalo jeho trestné stíhanie v obci s takýmto počtom obyvateľov. Preto súd priznal žalobcovi nemajetkovú ujmu vo výške 1.000 eur s tým, že ostatné tvrdenia žalobca žiadnym spôsobom nepreukázal. Táto suma sa súdu javila ako primeraná.

Súd uzavrel, že celkom tak prináleží žalobcovi suma 5.530 eur, pričom na zákonné úroky z omeškania vzniká mu nárok až po uplynutí trojdňovej lehoty na plnenie po nadobudnutí právoplatnosti rozsudku. Tým, že žalobe súd v plnom rozsahu nevyhovel, v prevyšujúcej časti žalobu zamietol.

O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 2 CSP a vychádzajúc z toho, že z oboch uplatnených žalobných petítov mal žalobca čiastočný úspech, pričom mu súd však plne nevyhovel čo do výšky uplatnených súm, preto vyslovil, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

3. Proti rozsudku včas podala odvolanie žalovaná a to v časti výroku ukladajúceho povinnosť žalovanej zaplatiť žalobcovi 5.530 eur s príslušenstvom a v časti závislého výroku o trovách konania, z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. b/, f/ a h/ CSP. Navrhla v napadnutej časti rozsudok zmeniť a žalobu zamietnuť a zaviazat žalobcu na náhradu trov konania, eventuálne zmeniť tak, že odvolací súd sám určí výšku náhrady nemajetkovej ujmy.

Označila rozsudok za nesprávny, založený na nesprávnych skutkových zisteniach a nesprávnom právnom posúdení veci. Zároveň ho mala za nedostatočne odôvodnený a nepreskúmateľný, čo zakladá odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. b/ CSP. Dodala, že povinnosť súdu riadne odôvodniť

rozhodnutie je odrazom práva strany na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktoré sa vyporiada i so špecifickými námietkami strany.

Namietla, že nie je daný ani základ nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, a to ani pokiaľ ho žalobca odvodzoval od uznesenia o vznesení obvinenia vyšetrovateľom OR PZ v Spišskej Novej Vsi, OO PZ Gelnica zo 14.1.2018, ČVS: ORP-81/GL-SN-2018, ako nezákonného rozhodnutia, ani pokiaľ ho odvodzoval od uznesenia Okresného súdu Spišská Nová Ves z 15.1.2018 sp. zn. 4Tp/4/2018, ktorým bol žalobca vzatý do väzby.

Pokiaľ ide o uznesenie o vznesení obvinenia, poukázala žalovaná na to, čo žalobca v konaní ani nepoprel a síce, že žalobca voči uzneseniu o vznesení obvinenia nepodal sťažnosť, teda nevyužil zákonom prípustný opravný prostriedok proti ním namietanému rozhodnutiu, čo je v zmysle § 6 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z. nevyhnutnou podmienkou pre vznik práva a náhradu škody titulom nezákonného rozhodnutia. Táto skutočnosť tak bráni vzniku práva žalobcu na náhradu škody a nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 514/2003 Z.z., spôsobenej uznesením o vznesení obvinenia. Namietala voči názoru súdu prvej inštancie, ktorý túto jej námietku odmietol s tým, že nárok na náhradu škody spôsobenej začatím a vedením trestného stíhania, ktoré neskončilo právoplatným odsúdením, je špecifickým prípadom zodpovednosti štátu, preto v prípadoch posudzovania podľa výsledku trestného stíhania nie je relevantná ani skutočnosť, či bol alebo nebol podaný opravný prostriedok, ale rozhodujúcim je iba výsledok trestného konania, výsledný efekt, teda to, že nakoniec konanie poškodeného bolo posúdené ako také, ktoré nenapĺňa znaky trestného konania a v podrobnostiach odkázal na závery rozhodnutia Krajského súdu v Košiciach z 8.2.2018 sp. zn. 2Co/25/2017, v zmysle ktorého je potrebné realizovať extenzívny výklad pri posudzovaní podmienky podania opravného prostriedku pri týchto prípadoch posudzovaných podľa výsledku trestného stíhania. Tento záver súdu prvej inštancie žalovaná považovala za nesprávne právne posúdenie veci súdom prvej inštancie v otázke naplnenia predpokladov existencie nezákonného rozhodnutia podľa zákona č. 514/2003 Z.z. zakladajúceho právo žalobcu na náhradu škody. V súvislosti s absenciou opravného prostriedku proti uzneseniu o vznesení obvinenia žalovaná poukázala (s tým, že už tak urobila vo svojich vyjadreniach) na rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 28.10.2014 č.k. 8Co/263/2012-223, v ktorom tento súd konštatoval, že je nesporné, že navrhovateľ nepodal proti uzneseniu o vznesení obvinenia riadny opravný prostriedok, a preto v zmysle § 6 ods. 2 zákona mu nemožno priznať právo na náhradu škody spôsobenej týmto rozhodnutím. Dodala, že dovolanie proti tomu rozsudku bolo zamietnuté uznesením Najvyššieho súdu SR z 26.10.2016 sp. zn. 5Cdo/173/2015, pričom žalovaná súčasne citovala dôvody zamietnutia dovolania. Poukázala na to, že rovnaký právny názor je základom i rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave zo 7.5.2019 č.k. 8Co/63/2018-216, ale aj rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 31.7.2019 sp. zn. 17Co/230/2018. Dodala, že aj Ústavný súd SR v uznesení z 1.4.2020 sp. zn. IV. ÚS 100/2019, ktorým zamietol ústavnú sťažnosť proti inému právoplatnému rozhodnutiu krajského súdu o zamietnutí žaloby v obdobnej veci náhrady škody spôsobenej uznesením o vznesení obvinenia a trestným stíhaním konštatoval nasledovné: „Ústavný súd totiž akceptoval právny záver krajského súdu, podľa ktorého sťažovateľ nespĺnil podmienku podľa § 3 zákona č. 58/1969 Zb., keďže proti uzneseniu o vznesení obvinenia nepodal sťažnosť. Námietka sťažovateľa, podľa ktorej táto sťažnosť nemala odkladný účinok, je bezpredmetná. Ustanovenie § 3 zákona č. 58/1969 Zb. nijako nerozlišuje, či príslušný právny prostriedok nápravy má alebo nemá odkladný účinok.“

S poukazom na citované rozhodnutia v obdobných veciach náhrady škody spôsobenej uznesením o vznesení obvinenia a trestným stíhaním tak žalovaná mala za to, že záver súdu prvej inštancie, v zmysle ktorého nevyužitie zákonom prípustného opravného prostriedku (sťažnosti) proti uzneseniu o vznesení obvinenia žalobcom nepredstavuje prekážku vzniku nároku žalobcu na náhradu škody a nemajetkovej ujmy spôsobenej uznesením o vznesení obvinenia, za nesprávny, založený na nesprávnom právnom posúdení veci súdom v otázke aplikácie § 6 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z. Dodala, že na tom nič nemení ani súdom prvej inštancie citované rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach z 8.2.2018 sp.zn. 2Co/25/2017 a to predovšetkým z dôvodu rozhodnutí Najvyššieho súdu SR alebo Ústavného súdu SR, na ktoré poukázala a v zmysle ktorých nevyhnutnou podmienkou vzniku nároku na náhradu škody spôsobenej uznesením o vznesení obvinenia je preukázanie uplatnenia prípustného opravného prostriedku proti tomuto rozhodnutiu. Žalobcovi teda právo na náhradu škody, spôsobenej uznesením o vznesení obvinenia zo 14.1.2018 ČVS: ORP-81/GL-SN-2018 a následným trestným stíhaním, podľa ustanovení zákona č. 514/2003 Z.z. nevzniklo, a pokiaľ súd prvej inštancie dospel k opačnému záveru, vec nesprávne právne posúdil.

V časti žalobcom uplatneného práva na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej rozhodnutím o väzbe mala rozsudok súdu prvej inštancie za absolútne nepreskúmateľný a arbitrárny s tým, že v ňom absentuje

akékoľvek odôvodnenie vzniku tohto práva a úvahy súdu, ktorými dospel k záveru o vzniku práva žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej väzbou.

Nespochybnila, že v prípade žalobcu je splnený pozitívne vymedzený predpoklad pre vznik práva na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe v zmysle § 8 ods. 5 písm. c/ zákona č. 514/2003 Z.z., avšak nestačí len naplnenie tohto predpokladu, ale súd je povinný skúmať i to, či vo veci nie je daná prekážka vzniku tohto práva podľa § 8 ods. 6 zákona č. 514/2003 Z.z. V tej súvislosti uviedla, že vzniesla v konaní námietku zavinenia väzby žalobcom, túto námietku zdôvodnila konkrétnymi skutkovými tvrdeniami, ktoré vyplývajú z uznesenia o vzatí do väzby z 15.1.2018 sp.zn. 4Tp/4/2018, v zmysle ktorého bolo preukázané, že žalobca nadmerne požíva alkoholické nápoje, pričom pod ich vplyvom je agresívny, už bol v minulosti aj postihnutý za priestupok proti občianskemu spolunažívaniu, a to pre hrubé správanie, že poškodená (družka žalobcu) utrpela zranenie hlavy. Všetky uvedené skutočnosti v spojení s tým, že trestné stíhanie proti žalobcovi sa začalo pre podozrenie zo spáchania prečinu nebezpečného vyhrážania, boli podkladom a dôvodom pre rozhodnutie súdu o vzatí žalobcu do tzv. preventívnej väzby, keďže bola dôvodná obava, že v prípade ponechania na slobode bude pokračovať vo vyhrážkach svojej družke a mohlo by dôjsť aj k situácii, že by sa pokúsil svoje hrozby aj uskutočniť. Teda konaním žalobcu, ku ktorému došlo ešte v čase pred zadržaním a rozhodovaním o jeho väzbe sa podľa názoru žalovanej objektívne naplnila dikcia § 8 ods. 6 písm. a/ zákona č. 514/2003 Z.z. o väzbe z dôvodu zavinenia žalobcu, ktorá bráni vzniku práva na náhradu škody.

Namietla, že súd prvej inštancie sa s touto jej námietkou v odôvodnení rozsudku žiadnym spôsobom nevyporiadal, nezaujal k nej vôbec žiadne stanovisko. Rozsudok je tak vo vzťahu k zásadnej otázke možného vylúčenia vzniku práva žalobcu na náhradu škody v zmysle § 8 ods. 6 písm. a/ zákona č. 514/2003 Z.z. nedostatočne odôvodnený a nepreskúmateľný, čo zakladá odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. b/ CSP. Keďže súd prvej inštancie zistený skutkový stav vôbec nepodrobil skúmaniu z hľadiska aplikácie právnej normy, ktorá sa naň vzťahuje, resp. pod ktorú je potrebné ho subsumovať a vyhodnotiť, namietla, že ide aj o nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 365 ods. 1 písm. h/ CSP. Súd je povinný sa námietkou zaoberať a posúdiť jej dôvodnosť či nedôvodnosť. Dodala, že o nevyhnutnosti kumulatívneho posúdenia nielen naplnenia pozitívneho predpokladu vzniku práva na náhradu škody spôsobenej väzbou podľa § 8 ods. 5 zákona č. 514/2003 Z.z., ale aj súčasného nenaplnenia žiadneho z negatívnych predpokladov podľa § 8 ods. 6 zákona, za ktorých právo na náhradu škody nevznikne, svedčí nielen už uvedené uznesenie ústavného súdu sp.zn. I. ÚS 444/2012, ale napr. i nález ústavného súdu z 31. 8.2017 sp.zn. I. ÚS 339/2016. Doplnila, že podľa jej názoru, pri aplikácii uvedeného zákonného ustanovenia na zistený skutkový stav je potrebné dospieť k záveru o zavinení väzby žalobcom, ktoré v zmysle § 8 ods. 6 písm. a/ zákona č. 514/2003 Z.z. vylučuje vznik práva na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe.

V ďalšom namietla, že rozsudok súdu prvej inštancie trpí i vadou nesprávneho právneho posúdenia veci vo vzťahu k vzniku nemajetkovej ujmy a rozsahu priznanej náhrady, pričom je podľa obsahu odôvodnenia založený aj na nesprávnych skutkových zisteniach súdu. Podľa názoru žalovanej, priznaním náhrady nemajetkovej ujmy v sume spolu 5.530 eur žalobcovi došlo zo strany súdu k nesprávnemu právnomu posúdeniu veci spočívajúcemu v tom, že sa súd dôsledne neriadil § 17 ods. 2 a 3 zákona č. 514/2003 Z.z. Namietla, že z odôvodnenia rozsudku nevyplýva, že by sa súd prvej inštancie pri posudzovaní nároku žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy riadil.

Žalovaná súhlasila s tvrdením, že výkon väzby nepochybne predstavuje zásah do súhrnu osobnostných práv poškodeného a znamená už sám o sebe pre poškodeného určitú i materiálnu ujmu. To však ale poškodeného nezabavuje povinnosti preukázať, v prípade uplatňovanej peňažnej náhrady, vznik tejto nemajetkovej ujmy v jednotlivých oblastiach života, ako aj to, že zadosťučinenie v podobe morálnej satisfakcie nie je dostatočne účinným efektívnym prostriedkom na vyváženie či zmiernenie tejto vzniknutej ujmy. Aj keď ujmu v dôsledku výkonu väzby je možné predpokladať, je už predmetom dokazovania a posudzovania, či ide o ujmu nepatrnú alebo značnú, a teda je na poškodenom, aby svoje tvrdenia o existencii takých relevantných skutočností, ktoré umocňujú hĺbku zásahu alebo významne ovplyvňujú jeho životnú situáciu, v konaní hodnoverne preukázal. Úvahy súdu o výške náhrady nemajetkovej ujmy musia byť založené na konkrétnych a preskúmateľných hľadiskách, ktoré musia vychádzať zo skutkového stavu na základe dokazovania vykonaného na zisťovanie konkrétnych následkov v jednotlivých oblastiach života dotknutej osoby, ktoré táto tvrdí.

Aj keď zákon č. 514/2003 Z.z. v § 8 ods. 5 poskytuje osobe, voči ktorej sa viedlo väzobné trestné stíhanie, ktoré neskončilo odsudzujúcim rozsudkom, právo domáhať sa náhrady škody, vrátane nemajetkovej ujmy, ktorá jej bola väzbou spôsobená, nie je možné dôvodnosť vzniku a predovšetkým rozsahu priznanej náhrady nemajetkovej ujmy založiť len na samotnom oslobodení spod obžaloby, resp. v prípade žalobcu na postúpení veci na prejednanie ako priestupok a konštatovaní zásahu do

práva na osobnú slobodu. Nárokovaná nemajetková ujma musí byť preukázaná konkrétnymi prejavmi a následkami tohto zásahu v živote dotknutej osoby, teda žalobcu. Uviedla, že popri následkoch objektívne spojených s obmedzením osobnej slobody neboli v prípade žalobcu v konaní žiadnym spôsobom preukázané jeho tvrdenia o negatívnom zásahu do spoločenského, pracovného alebo rodinného života žalobcu. Za takéhoto stavu nemožno potom sumu 4.530 eur, ktorú žalobcovi priznal súd, považovať za primeranú náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá mala byť žalobcovi rozhodnutím o väzbe spôsobená. Obmedzenia súvisiace s výkonom väzby, predovšetkým obmedzenie osobnej slobody, sú síce všeobecne známou skutočnosťou, avšak dopad, aký majú tieto obmedzenia na život konkrétnej osoby vo svetle kritérií určených v § 17 ods. 3 zák. č. 514/2003 Z.z., je v každej veci výsostne individuálny. Žalobca pritom žiadne konkrétne následky väzby v jeho živote nielen nepreukázal, ale ako skonštatoval i súd, žiadne dokazovanie v tomto smere ani nenavrhol. Žalovaná namietla, že v prípade žalobcu nedošlo k preukázaniu takého zásahu spôsobeného väzbou, ktorý by odôvodňoval priznanie peňažnej náhrady vo výške práve 4.530 eur. Aj z hľadiska adekvátneho odškodnenia za deň väzby v zmysle rozsudku Najvyššieho súdu ČR sp.zn. 30Cdo/2357/2010, na ktorý poukázal v odôvodnení rozsudku súd prvej inštancie a podľa ktorého primeraným odškodnením je čiastka v rozmedzí 20 eur až 60 eur za jeden deň väzby v závislosti od okolností prípadu, síce náhrada priznaná súdom prvej inštancie za deň väzby nevybočuje z vymedzeného rozmedzia, avšak vzhľadom na absenciu akéhokoľvek už len dokazovania, nie to ešte reálne preukázaných skutočností vo vzťahu k následkom väzby tvrdným v žalobe a v konaní žalobcom, nemala žalovaná za daný žiaden dôvod odchyliť sa od dolnej hranice určeného rozpätia primeraného odškodnenia za deň väzby, a to ani v počiatočných dňoch väzby, ako to urobil v zmysle odôvodnenia rozsudku súd prvej inštancie. Výška peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy v konkrétnej veci musí vychádzať zo skutkového stavu zisteného v konaní. Nie je možné dôvodnosť vzniku a predovšetkým rozsahu priznanej náhrady nemajetkovej ujmy založiť len na všeobecnom konštatovaní zásahu do osobnostných práv obmedzením osobnej slobody. V tomto prípade nemajetková ujma musí byť preukázaná konkrétnymi prejavmi a následkami tohto zásahu v živote dotknutej osoby, resp. posúdením závažnosti následkov tohto zásahu vo vzťahu k osobe poškodeného, jeho doterajšiemu životu a prostrediu, v ktorom žije a pracuje.

Za fakt žalovaná označila, že rozhodovacia činnosť súdov v obdobných veciach sa pozvoľne ustalauje v závere, že suma 20 eur za deň predstavuje pri zohľadnení všetkých okolností veci primeranú náhradu nemajetkovej ujmy za zásah orgánu štátu do života a súkromia fyzickej osoby z dôvodu obmedzenia osobnej slobody výkonom väzby. Ak súd výšku priznanej náhrady určí na úrovni sumy v priemere takmer 40 eur za deň väzby (4.530 eur/119 dní väzby = 38,07 eur/deň väzby), o to viac je potrebné preukázať konkrétne prejavy a následky zásahu väzby v živote dotknutej osoby. V posudzovanej veci, podotkla, že nielenže nebol preukázaný závažnejší následok zásahu do práv žalobcu, ale naopak, z obsahu spisu a vykonaného dokazovania vyplývajú skutočnosti nasvedčujúce opaku – nadmerné požívanie alkoholických nápojov žalobcov, pod vplyvom ktorých bol žalobca agresívny, skutok, pre ktorý sa voči žalobcovi začalo trestné stíhanie sa objektívne stal, došlo pri ňom k zraneniu poškodenej a p. Poukázala na to, že súd prvej inštancie namiesto aplikácie všeobecných kritérií § 17 ods. 3 zák. č. 514/2003 Z.z. založil svoje rozhodnutie o rozsahu náhrady nemajetkovej ujmy výlučne poukazom na dĺžku trvania väzby žalobcu. Aj keď sa súd v odôvodnení rozsudku (ods. 94) odvolal na „kritériá popísané vyššie“, žalovaná nemala za zrejmé, ktoré kritériá a akými konkrétnymi v konaní zistenými skutkovými okolnosťami boli v prípade žalobcu naplnené spôsobom, ktorý by zdôvodnil výšku priznanej náhrady tak, ako ju súd prvej inštancie priznal. Nepovažovala zdôvodnenie výšky priznanej náhrady súdom (za prvých 20 dní väzby po 60 eur/deň, za ďalších 20 dní po 50 eur/deň, za ďalších 25 dní po 40 eur/deň, za ďalších 25 dní po 30 eur/deň a za zvyšných 29 dní väzby po 20 eur/deň) za presvedčivé a založené na výsledkoch dokazovania vykonaného pre preukázanie vzniku nemajetkovej ujmy. Sumu 4.530 eur ako celkovú priznanú náhradu nemajetkovej ujmy za 119 dní väzby nepovažovala za dôvodnú a primeranú, stanovenú na základe výsledkov dokazovania v súlade s § 17 ods. 3 zák. č. 514/2003 Z.z. a ustálenou rozhodovacou praxou v obdobných veciach.

Rovnako za nedôvodnú mala aj priznanú náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej vznesením obvinenia a trestným stíhaním žalobcu vo výške 1.000 eur. Namietla, že súd pri jej priznaní vychádzal výlučne zo skutočností, že „v takto veľkej/malej obci (Margecany) sa obyvatelia navzájom poznajú a ako policajť bol žalobca svojim spoluobčanom často na očiach. O to viac zarezonovalo trestné stíhanie v obci s takýmto počtom obyvateľov“. Namietla, že súd dospel v tejto časti odôvodnenia k nesprávnym skutkovým záverom, ktoré z vykonaného dokazovania nevyplynuli, čím mala za naplnený odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. f) CSP. Aj keď žalobca uviedol, že pred vznesením obvinenia a vzatím do väzby pracoval 22 rokov ako príslušník PZ, nijako nebolo preukázané, že túto službu v policajnom zbore vykonával v mieste jeho bydliska v A., a teda, že tak, ako uviedol súd „ako policajť bol žalobca svojim spoluobčanom

často na očiach“. Poukázala na to, že naopak, podľa tvrdení samotného žalobcu v jeho písomnom vyjadrení z 30.6.2020 pracovnou činnosťou žalobcu bolo vykonávať kontrolu verejného poriadku vo vlakoch a rýchlíkoch ŽS SK, a.s. a na železničných staniach a tratiach. Namietla, že vôbec žiadnym spôsobom nebolo preukázané a ani žalobca nenavrhol žiadne dokazovanie, že by vedenie trestného stíhania voči žalobcovi bola v mieste jeho bydliska informácia „všeobecne známa“. Napriek tomu však súd dospel k záveru o „zarezonovaní“ trestného stíhania žalobcu ako bývalého policajta „v obci s takýmto počtom obyvateľov“.

Nesprávnosť, resp. nedostatočné zistenie skutkového stavu videla žalovaná aj v odseku 63. odôvodnenia rozsudku, kde súd konštatoval, že Okresný súd Spišská Nová Ves vydal rozhodnutie č. OU-SN-OVVS-2019/003981 o zastavení konania v priestupkovej veci žalobcu za skutky zo dňa 13.1.2019 a 14.1.2019, pretože spáchanie skutku, o ktorom sa konalo, nebolo žalobcovi preukázané (č.l. 32 spisu), ktoré zistenie, aj keď správne, pre posúdenie veci a rozhodnutie je bezpredmetné, pretože označené rozhodnutie sa netýkalo skutkov, pre ktoré bolo voči žalobcovi začaté trestné stíhanie. Tvrdila, že spolu s vyjadrením zo 6.4.2020 súdu predložila rozhodnutie OÚ Spišská Nová Ves z 11.9.2018 č. OU-SN-OVVS-2018/010455, týkajúce sa skutkov z 12.1.2019 a 13.1.2019, teda tých, pre ktoré bolo žalobcovi pôvodne vznesené obvinenie. Tento dôkaz však zostal súdom prvej inštancie nepovšimnutý. Okrem nesprávnych skutkových zistení v súvislosti s rozhodnutím o priznaní náhrady nemajetkovej ujmy 1.000 eur, vytkla žalovaná i nesprávne právne posúdenie veci v otázke vzniku nemajetkovej ujmy a výšky priznanej náhrady.

Zhrnúc uvedené, a to trestné stíhanie v celkovej dĺžke jeho trvania pol roka a v rámci neho vykonaná väzba v trvaní necelých štyroch mesiacov, nemala za opodstatnené na základe nevykonaného dokazovania vyhodnotiť ako zásah odôvodňujúci priznanie nemajetkovej ujmy vo výške 5.530 eur.

Napokon žalovaná namietala aj voči priznaniu úrokov z omeškania, ktoré označila za „podmienené“, keďže ich súd priznal so začiatkom plynutia „po uplynutí trojdňovej lehoty na plnenie po nadobudnutí právoplatnosti tohto rozsudku“. Žalovaná tvrdila, že nemôže byť rozsudkom, ktorým súd určuje náhradu nemajetkovej ujmy, zaviazaná aj na povinnosť úhrady úrokov z omeškania z priznanej náhrady. Argumentovala, že úroky z omeškania sú príslušenstvom pohľadávky, ktorá samotná vyplýva z už existujúceho záväzkového právneho vzťahu. Povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch však nie je daná žiadnym existujúcim záväzkovým vzťahom, ale vzniká až na základe konštitutívneho súdneho rozhodnutia, v ktorom je určená výška i doba plnenia, a až uplynutím takto určenej lehoty na plnenie sa dlžník môže dostať do omeškania, napr. rozsudok Najvyššieho súdu SR z 24.6.1998 sp. zn. 1Cdo/15/97-R 45/2000, uznesenie NS SR sp. zn. 7Cdo/100/2017, 8Cdo/151/2017). Mala za to, že priznanie úrokov z omeškania pri samotnom rozhodovaní o náhrade nemajetkovej ujmy neprichádza do úvahy, lebo právo na tento druh zadosťučinenia nie je majetkovou pohľadávkou z už existujúceho záväzkového právneho vzťahu.

V súvislosti so spôsobom určenia dňa od ktorého má žalobca právo na úroky z omeškania namietla proti priznanej výške úrokov, keďže táto podľa § 3 nar. vlády č. 87/1995 Z.z. sa mení v čase a teda nemožno výšku zákonných úrokov z omeškania určiť pevnou sadzbou už v samotnom rozsudku o priznaní náhrady nemajetkovej ujmy, pričom omeškanie má nastať po nadobudnutí právoplatnosti rozsudku. Namietla, že súd aj nárok žalobcu v časti príslušenstva k priznanej náhrade nemajetkovej ujmy nesprávne právne posúdil, pretože žalobcovi takýto nárok doposiaľ nevznikol.

4. Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu žalovanej uviedol, že sa k nemu nebude vyjadrovať ako celku, ale len k niektorým jeho častiam a to preto, lebo po oboznámení sa s predmetným odvolaním a po preštudovaní si viacerých takýchto odvolaní podaných žalovanou proti rozsudkom ohľadom priznania náhrady nemajetkovej ujmy za nezákonné trestné stíhanie a nezákonnú väzbu zistil, že „kopírujú nejakú líniu šablóny“.

Mal za to, že žalovaná v odôvodnení odvolania predostrela také rozsudky súdov, ktoré jej vyhovovali, navyše ktoré boli vytrhnuté z kontextu a ktoré mali za úlohu spochybniť predložené dôkazy z jeho strany ako aj postup súdu prvej inštancie aj keď ten postupoval v súlade so zákonom a podľa zákona.

Namietol, že on – žalobca nepozná žiaden právny predpis, ktorého podmienkou na priznanie náhrady nemajetkovej ujmy je podanie žiadosti orgánu verejnej moci, navyše orgánu, ktorý neoblomne a tvrdohlavo zastáva názor, že svoje konanie v danej veci považuje za správne, opodstatnené a nespochybniteľné. Ak by nepodal žiadosť o predbežné prerokovanie nároku, nemohol by sa svojho práva domáhať na príslušnom súde.

Mal za to že súd prvej inštancie pri zhromažďovaní dôkazov potrebných pre meritórne rozhodnutie vôbec nepochybil a postupoval v súlade s právnymi predpismi, pri dokazovaní vykonal všetky potrebné dôkazy na to, aby hodnoverným a presvedčivým spôsobom ustálil výšku náhrady nemajetkovej ujmy za

nezákonné trestné stížanie a nezákonnú väzbu žalobcu. Priznanú výšku odškodnenia mal za adekvátnu a primeranú na svoje postavenie v spoločnosti. Namietol voči tvrdeniu žalovanej v odvolaní, že bol žalobca pred Okresným úradom v Spišskej Novej Vsi riešený pre výtržnosť vzniknutú medzi ním a jeho bývalou manželkou. Pred okresným úradom bol riešený za priestupok proti občianskemu spolunažívaniu podľa § 49 ods. 1 písm. d/ v zmysle zákona o priestupkoch a nie pre výtržnosť.

Poukázal na nález Ústavného súdu SR č. II.ÚS/25/2011 z 24.3.2011, v ktorom je uvedené: „Pri posudzovaní nároku na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o začatí trestného stížania a vznesení obvinenia, má rovnaké dôsledky ako zrušenie uznesenia o začatí trestného stížania a vznesenia obvinenia pre nezákonnosť, zastavenie trestného stížania, aj rozhodnutie o postúpení veci do priestupkového konania, ak sa nenaplnil predpoklad o spáchaní trestného činu obvineným (§ 6 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z.z.)“. Teda ústavný súd v odôvodnení nálezu uviedol názor, že pri posudzovaní nároku na náhradu škody spôsobenú rozhodnutím o začatí trestného stížania a vznesení obvinenia, nielen zastavenie trestného stížania, ak k nemu došlo preto, lebo sa nenaplnil predpoklad o spáchaní trestného činu obvineným, má rovnaké dôsledky ako zrušenie uznesenia o začatí trestného stížania a vznesenie obvinenia pre nezákonnosť, ale rovnaké dôsledky má aj rozhodnutie o postúpení veci do priestupkového konania, ak k nemu došlo preto, že sa nenaplnil predpoklad o spáchaní trestného činu obvineným.

Citoval z rozhodnutia NS SR sp. zn. 4Cdo/183/2009, v zmysle ktorého postúpenie veci inému orgánu z dôvodu, že výsledky trestného (prípravného) konania ukazujú, že nejde o trestný čin, zároveň znamená, že podozrenie zo spáchania trestného činu sa nepotvrdilo a vyšla tak najavo nezákonnosť rozhodnutia o začatí trestného stížania a vznesení obvinenia. Za ústavne konformný treba preto považovať výklad, podľa ktorého v prípade posudzovania zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú rozhodnutím o začatí trestného stížania a vznesení obvinenia, postúpenie inému orgánu, ak k takému rozhodnutiu došlo preto, že sa nenaplnil predpoklad o spáchaní trestného obvineným, má rovnaké dôsledky ako zrušenie uznesenia o začatí trestného stížania a vznesení obvinenia pre nezákonnosť. Právoplatnosťou rozhodnutia o postúpení veci inému orgánu trestné konanie končí. Žalobca zdôraznil, že rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti (zákonosti) začatia trestného stížania je neskorší výsledok trestného konania. V prípade posudzovania zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú rozhodnutím o začatí trestného stížania a vznesení obvinenia, postúpenie veci inému orgánu, ak k takémuto rozhodnutiu došlo preto, že sa nenaplnil predpoklad o spáchaní trestného činu obvineným, má rovnaké dôsledky ako zrušenie uznesenia o začatí trestného stížania a vznesení obvinenia pre nezákonnosť. Navrhol, aby odvolací súd vydaný rozsudok potvrdil a odvolanie žalovanej zamietol.

5. Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací na základe odvolania žalovanej, ktoré bolo podané včas a oprávnenou osobou, proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné, bez nariadenia odvolacieho pojednávania v zmysle § 385 ods. 1 CSP a contrario, v rozsahu vyplývajúcom z § 379 a § 380 CSP a z hľadísk uplatnených odvolacích dôvodov (§ 365 ods. 1 písm. f/ a písm. h/ CSP) preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie, pri tom dospel k záveru, že nie sú dané dôvody ani na potvrdenie (§ 387 CSP) ani na zmenu (§ 388 CSP) rozsudku, preto rozsudok v rozsahu odvolaním napadnutého vyhovujúceho výroku I. a súvisiaceho výroku III. o trovách konania zrušil podľa § 389 ods. 1 písm. b/ a c/ CSP a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

6. Žalovaná podala odvolanie z odvolacích dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. b/, f/ a h/ CSP.

V prvom rade mala rozsudok súdu prvej inštancie za nedostatočne odôvodnený a nepreskúmateľný, čím mala za daný odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. b/ CSP.

V ďalšom namietla nesprávne právne posúdenie veci a to (keďže žalobca si uplatnil nárok na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej jednak nezákonným rozhodnutím – uznesením o vznesení obvinenia OR PZ Spišská Nová Ves, OO PZ Gelnica zo 14.1.2018 a jednak rozhodnutím o väzbe, do ktorej bol vzatý na základe uznesenia Okresného súdu Spišská Nová Ves sp. zn. 4Tp/4/2018 z 15.1.2018) tak v časti posúdenia nároku na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím o vznesení obvinenia, ktorá vec bola ukončená zastavením trestného stížania a postúpená na prejednanie OÚ Spišská Nová Ves (dôvodiac v odvolaní, že súd opomenul zohľadniť nesplnenie zákonnej podmienky podľa § 6 ods. 2 zák. č. 514/2003 Z.z. poškodeným), ako i v časti posúdenia nároku na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej rozhodnutím o väzbe (namietla, že súd sa nezaoberal ani napriek jej návrhom tým, či v zmysle § 8 ods. 6 písm. a/ zák. č. 514/2003 Z.z. si žalobca nezavinil väzbu sám), v oboch prípadoch, resp. ani v jednom sa žalovaná nestotožnila s právnym posúdením veci súdom prvej inštancie, a to ani čo do základu a ani čo do výšky.

Namietla aj nesprávne skutkové zistenia súdu, najmä pokiaľ sa súd vôbec nezaoberal jej námietkou, že si žalobca väzbu spôsobil sám a pokiaľ sa týka priznanej výšky náhrady nemajetkovej ujmy len na základe všeobecných tvrdení/ toho čo nevyšlo v konaní najavo.

7. Účelom odvolacieho konania je náprava skutkových a právnych pochybení súdu prvej inštancie, za predpokladu, že boli zrozumiteľne prezentované. K naplneniu tejto úlohy je potrebné najskôr zistiť ako súd prvej inštancie ustálil skutkový stav veci a ako ju právne posúdil, čo najspôľahlivejšie signalizuje (práve) odôvodnenie jeho rozhodnutia. Rozhodnutie a jeho odôvodnenie je základným a bezpodmienečným objektom prieskumnej činnosti vykonávanej súdom vyššieho stupňa. Výsledky prieskumnej činnosti sú vždy reakciou na správnosť a opodstatnenosť dôvodov preskúmaného rozhodnutia vo svetle uplatnených odvolacích námietok. To znamená, že preskúmané rozhodnutie musí spĺňať požiadavky zákona z hľadiska jeho odôvodnenosti (preskúmateľnosti) v zmysle § 220 ods. 2 CSP.

Pokiaľ sa týka riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia, v súlade s § 220 ods. 2 CSP musí súd v odôvodnení rozhodnutia podať výklad opodstatnenosti a zákonnosti výroku rozhodnutia a musí sa vyporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený s poukazom na zistené rozhodujúce skutočnosti, ale tiež i prijaté právne závery. Účelom odôvodnenia je vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. Rozhodnutie musí byť dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v odvolacom konaní. Ak rozhodnutie súdu neobsahuje náležitosti uvedené v § 220 ods. 2 CSP, je nepreskúmateľné. Takéto arbitrárne rozhodnutie súdu odníma strane sporu možnosť uskutočňovať procesné práva a v konečnom dôsledku porušuje jej právo na spravodlivý súdny proces (čo zakladá vadu konania podľa § 365 ods. 1 písm. b/ CSP), pretože jej upiera možnosť náležite skutkovo a právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci odvolania. Ústavný súd SR vyslovil, že : „súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu“. (IV. ÚS 115/03).

Vychádzajúc zo základného práva na prístup k súdnej ochrane je potrebné zdôrazniť, že nepreskúmateľnosť, či arbitrárnosť (tiež označovaná ako zmätočnosť rozhodnutia) súdneho rozhodnutia musí byť v opravnom konaní napravená, pretože bráni jeho vecnému preskúmaniu (§ 389 ods. 1 písm. b/ CSP); konvalidácia tohto nedostatku (zmätočného rozhodnutia) odvolacím súdom neprichádza z logických a systematických dôvodov do úvahy (tiež pre zachovanie princípu dvojinštančnosti). Tomu zodpovedá aj znenie § 388 CSP, ktoré odvolaciemu súdu umožňuje zmeniť rozhodnutie súdu prvej inštancie len za predpokladu, že nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie. Pokiaľ existujú dôvody pre zrušenie (kasáciu) rozhodnutia, vylučuje to, aby mohlo byť rozhodnutie potvrdené, zároveň nemožno ho ani zmeniť.

8. Rozsudok súdu prvej inštancie nespĺňa vyššieuvedené kritériá pre odôvodnenie rozsudku v zmysle § 220 ods. 2 CSP a preto ho nemožno považovať za preskúmateľný.

Nepreskúmateľné sú najmä závery súdu prvej inštancie, ktorý pri posúdení otázky zodpovednosti za škodu/nemajetkovú ujmu spôsobenú rozhodnutím o väzbe, len na základe nesporných skutočností, že žalobca bol vo väzbe od 13.1.2018 do 11.5.2018 a že uznesením Okresnej prokuratúry Spišská Nová Ves z 18.7.2018 bola vec jeho trestného stíhania, nakoľko sa nejednalo o trestný čin, postúpená Okresnému úradu Spišská Nová Ves, mal za danú zodpovednosť štátu/žalovanej, avšak je potrebné súhlasiť s odvolateľkou, že sa súd vôbec nezaoberal jej námietkami, že si žalobca väzbu zavinil sám. Pritom v zmysle § 8 ods. 6 písm. a/ zák. č. 514/2003 Z.z. ak by si bol žalobca ako obvinený väzbu zavinil sám, ako tvrdila žalovaná, potom táto skutočnosť, by vylúčila vznik zodpovednosti žalovanej a vznik nároku žalobcu na náhradu škody/nemajetkovej ujmy. Skutkovo námietku zdôvodnila skutočnosťami, ktoré vyplývajú z uznesenia Okresného súdu Spišská Nová Ves sp. zn. 4Tp/4/2018 z 15.1.2018 o vzatí žalobcu do väzby. Bude preto potrebné po vrátení veci, aby súd prvej inštancie námietkam žalovanej venoval náležitú pozornosť, vykonal potrebné dokazovanie v súlade s návrhmi žalovanej, dokazovanie vyhodnotil a až na základe vyhodnotenia (ne)existencie zavinenia žalobcu rozhodol o danosti či nedanosti nároku žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej mu rozhodnutím o väzbe.

9. Je potrebné súhlasiť s odvolateľkou, že rozsudok je nedostatočne odôvodnený aj pokiaľ ide o konkretizáciu nemajetkovej ujmy, ktorú žalobca utrpel/mal utrpieť v dôsledku nezákonného uznesenia o vznesení obvinenia a rozhodnutia o vzatí do väzby.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že tvrdenia žalobcu (viac – menej len všeobecné) o zásahu trestného stíhania a väzby do jeho života, súd ani nemal za preukázané a pre svoje rozhodnutie o priznaní náhrady žalobcovi 1.000 eur za nemajetkovú ujmu spôsobenú zásahom trestného stíhania do jeho života vychádzal len zo skutočnosti, ktorá v konaní nebola spochybnená, že žalobca v minulosti pôsobil ako policajt a vzhľadom na veľkosť obce A., v ktorej žalobca žije a v ktorej sa jej obyvatelia navzájom poznajú, nemal súd pochybnosti o nepriaznivom vplyve/dôsledkoch trestného stíhania žalobcu v jeho následnom vnímaní spoluobyvateľmi.

Z odôvodnenia nie je zrejmé ani aké/ktoré konkrétne skutočnosti vzal súd do úvahy pri priznaní žalobcovi 4.530,- eur náhrady nemajetkovej ujmy titulom vykonanej väzby. Je zrejmý len spôsob výpočtu tejto sumy.

Súd priznal žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenú rozhodnutím o väzbe, vychádzajúc z rozhodnutia občianskoprávneho a obchodného kolégia NS ČR sp. zn. 30Cdo 2357/2010 majúceho za primeranú náhradu v rozpätí od 20 do 60 eur/deň trvania väzby a odstupňoval výšku náhrady za deň väzby podľa dĺžky trvania väzby – za prvých 20 dní väzby, za ďalších 20 dní väzby, za 25 dní väzby, za 25 dní väzby a za zvyšných 29 dní väzby, postupne sa znižujúcou sumou/deň od 60 eur až po 20 eur, čo však nijako bližšie neodôvodnil.

10. Okrem uvedeného je v časti priznaných náhrad nemajetkovej ujmy rozsudok nepreskúmateľný a zmätočný i preto, že si súd nesprávne ustálil výšku nárokov uplatnenú žalobcom na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím – uznesením o vznesení obvinenia (súd uviedol, že si žalobca nárokoval 7.140,- eur) a na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej rozhodnutím o väzbe (podľa odôvodnenia rozsudku si žalobca nárokoval za 119 dní väzby 60,- eur/deň, spolu 26.000,- eur). Zo žalobného návrhu vyplýva, že si nároky uplatnil naopak: nemajetkovú ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím – uznesením o vznesení obvinenia vo výške 26.000 eur a nemajetkovú ujmu spôsobenú rozhodnutím o väzbe vo výške 7.140 eur).

11. Nesprávne je rozhodnutie súdu prvej inštancie aj v časti priznaného príslušenstva – úrokov z omeškania, ktoré súd priznal žalobcovi ako „právo na 5 % úroky z omeškania až po uplynutí 3 dňovej lehoty na plnenie po nadobudnutí právoplatnosti rozsudku“. Jednak ide o priznanie úrokov z omeškania s neurčitou sadzbou, keďže nie je určené či ide o sadzbu 5 % ročne, mesačne, príp. denne. Neurčité a nesprávne však je aj určenie začiatku od kedy žalobca má právo na úroky z omeškania, „až po uplynutí 3-dňovej lehoty na plnenie po nadobudnutí právoplatnosti tohto rozsudku.“ Súd svoje rozhodnutie ohľadne priznaných úrokov z omeškania vôbec neodôvodnil a jeho právne úvahy preto nie sú odvolaciemu súdu známe.

Žalobca žalobným petítom žiadal priznať úroky z omeškania od 30.8.2019 až do zaplatenia, svoj žalobný návrh však tiež neodôvodnil.

Odvolateľka v odvolaní namietla aj voči priznaniu úrokov z omeškania, tieto označila za „podmienene priznané“, s čím však nesúhlasila. Argumentovala, že nemôže byť rozsudkom, ktorým súd určuje náhradu nemajetkovej ujmy, zaviazaná aj na povinnosť úhrady úrokov z omeškania z priznanej náhrady nemajetkovej ujmy, lebo právo na tento druh zadosťučinenia nie je majetkovou pohľadávkou z už existujúceho záväzkového právneho vzťahu. Odkázala v tejto súvislosti na rozhodnutia NS SR sp. zn.1Cdo/15/1997 – R45/2000, 7Cdo/100/2017 a 8Cdo/151/2017.

Odvolací súd, pokiaľ sa týka tejto otázky (úrokov z omeškania z priznanej nemajetkovej ujmy) dáva do pozornosti tak sporových strán, ale i súdu prvej inštancie, že z dôvodov postupného vývoja došlo k zmene rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a podľa aktuálnej rozhodovacej praxe poškodený má právo na úrok z omeškania v zmysle § 16 ods. 4 veta tretia zák. č. 514/2003 Z.z. najskôr odo dňa oznámenia príslušného orgánu, že neuspokojí nárok na náhradu škody/nemajetkovej ujmy, alebo uplynutím šesťmesačnej lehoty na predbežné prerokovania nároku, ak súd neurčí začiatok jej plynutia neskôr. To znamená, že odvolacia argumentácia žalovanej nie je v súlade s aktuálnou ustálenou rozhodovacou praxou NS SR a ani aktuálnou rozhodovacou praxou všeobecných súdov SR.

12. Odvolateľka/žalovaná v odvolaní, pokiaľ namietala voči záveru súdu prvej inštancie, ktorý s poukazaním na rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 2Co/25/2017 z 8.2.2018 nemal za podstatné a potrebné pre priznanie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy žalobcovi spôsobenej mu uznesením o vznesení obvinenia, ktoré neskončilo právoplatným odsúdením, aby žalobca proti nemu bol podal opravný prostriedok, neargumentovala správne. Právne úvahy súdu prvej inštancie sú správne a v súlade s aktuálnou rozhodovacou praxou Najvyššieho súdu SR. Právne závery prezentované v rozhodnutiach, na ktoré v odvolaní poukazovala odvolateľka/žalovaná, vychádzajúce z potrebnosti

podať opravný prostriedok – sťažnosť proti uzneseniu ako nevyhnutnej podmienky v zmysle § 6 ods. 2 zák. č. 514/2003 Z.z. pre priznanie náhrady škody/nemajetkovej ujmy, možno mať za prekonané rozhodnutím prijatým Veľkým senátom Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1VCdo/2/2022, ktorého právna veta znie: Splnenie podmienky podať opravný riadny prostriedok v zmysle § 6 ods. 2 zák. č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov sa nevyžaduje, ak bol žalobca spod obžaloby oslobodený. V zmysle ustálenej praxe rovnaké účinky ako oslobodenie spod obžaloby má i zastavenie trestného stíhania a postúpenie veci na vybavenie inému orgánu, pretože nejde o trestný čin. Súd prvej inštancie teda pri rozhodovaní nepochybil, ak vzhľadom na výsledok trestného stíhania pre účely posúdenia nároku žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá mu mala byť spôsobená uznesením o vznesení obvinenia, netrval na podmienke podania opravného prostriedku žalobcom, ako na bezpodmienečnej podmienke pre priznanie náhrady.

13. Na základe vyššie uvedeného odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie z vykonaných dôkazov ustálil skutkové zistenia, ktoré sú predčasné, resp. z vykonaných dôkazov nevyplývajú. Na základe takto nesprávne a nedostatočne zisteného skutkového stavu prijal súd predčasné právne závery, ktoré ani dostatočne neodôvodnil. Odvolací súd preto rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušil s tým, že v ďalšom konaní bude úlohou súdu prvej inštancie vyššienaznačené okolnosti na základe návrhov na dokazovanie podaných sporovými stranami opätovne zisťovať a ozrejmiť, vykonané dokazovanie riadne vyhodnotiť, ustáliť skutkový stav a tento následne právne posúdiť, či došlo a k akej nemajetkovej ujme žalobcovi v dôsledku trestného stíhania, ktoré bolo zastavené a vec bola postúpená na prejednanie okresnému úradu, pretože nešlo o trestný čin, resp. prečin, ale vec mohla byť posúdená ako priestupok a v dôsledku väzby, či si väzbu nezavinil sám a aká žalobcovi za vzniknutú a preukázanú nemajetkovú ujmu patrí náhrada. Súd bude postupovať pri priznávaní náhrady nemajetkovej ujmy podľa zákonných kritérií vymedzených § 17 ods. 2 a 3 zák. č. 514/2003 Z.z. a pre priznanie nároku musí na náhradu nemajetkovej ujmy musí mať preukázanú najmä skutočnosť, pre ktorú dospel k záveru, že zadosťučinenie podľa prvého odseku § 17 citovaného zákona nie je postačujúce, predovšetkým z hľadiska intenzity, trvania a rozsahu nepriaznivých následkov vzniknutých žalobcovi na jeho postavenie v rodine a v spoločnosti a podobne a na jeho osobnosti. Súd výšku priznanej náhrady dôsledne odôvodní, z akých kritérií pri priznávaní vychádzal, a najmä ak bude vychádzať pri priznávaní náhrady z rozhodnutia NS ČR sp. zn. 30Cdo/2357/2010 (proti čomu žalovaná nenamietala) a v zmysle záverov tohto rozhodnutia o primeranosti sumy náhrady v rozpätí od 20 po 60 eur/deň väzby, súd prvej inštancie zdôvodní svoje rozhodnutie včítane aj s prihliadnutím na zaužívanú rozhodovaciu prax všeobecných súdov v obdobných veciach. Súd prvej inštancie pri rozhodovaní zohľadní aj, že jeho rozhodnutie, ktorým v prevyšujúcej časti (nad priznanú náhradu 5.530 eur) žalobu zamietol nadobudlo právoplatnosť a teda novým rozhodnutím priznaná náhrada nemôže prevýšiť náhradu 1.000 eur nemajetkovej ujmy spôsobenej trestným stíhaním a 4.530 eur nemajetkovej ujmy spôsobenej väzbou.

14. Ako výrok súvisiaci zrušil odvolací súd výrok III. rozsudku, ktorým súd prvej inštancie rozhodol o trovách konania.

15. V zmysle § 396 ods. 3 CSP, keďže odvolací súd zrušil rozhodnutie a vracia vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, súd prvej inštancie v novom rozhodnutí rozhodne tiež o všetkých trovách, včítane trov odvolacieho konania.

16. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov: 3 hlasy za (§ 393 ods. 2 posledná veta CSP).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený

sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b). Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1, 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1, 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).